

ДОДАТОК ДО АКТУ ОБСТЕЖЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ПОБУТОВИХ УМОВ СІМ'Ї / ДОМОГОСПОДАРСТВА

Номер особової справи заявника _____

П. І. Б. заявника _____

Адреса, за якою мешкає заявник _____

Середньомісячний задекларований дохід сім'ї / домогосподарства, грн.	
Оцінений за моделлю дохід домогосподарства, грн./місяць	
Кількість осіб у сім'ї заявника	
Кількість осіб у домогосподарстві за анкетною / за фактом проживання	____ / ____
Житло належить комусь із членів сім'ї заявника	Так ____ Ні ____

Таблиця 1. Доходи (коефіцієнт А)

	Чинники	Бали
1.	Є підстави підозрювати, що в одному приміщенні з заявником проживає більше людей, ніж було вказано в анкеті (більша кількість спальних місць, інші ознаки проживання додаткових осіб, свідчення сусідів)	4
2.	Є підозра, що сім'я здає в оренду житлове приміщення (кімнату/будинок/квартиру), і при цьому не декларує доходів від оренди	8
3.	Є домашні тварини, не зазначені в анкеті, які можуть приносити додатковий дохід (корови, кролики, пушний звір), а також породисті коти, собаки, декоративні гризуни тощо, яких розводять заради прибутку	4
4.	Є підстави вважати, що сім'я володіє або користується незадекларованим автомобілем (у тому числі придбаним по дорученню), сільськогосподарським обладнанням і т. д.	8
5.	Є ознаки підприємницької діяльності, яка не була вказана як джерело доходу (деякі товари дуже численні, деякі предмети явно зроблені самостійно на продаж, спостерігаються інструменти, обладнання тощо)	8
6.	Є підозра, що безробітний (непрацюючий працездатний) насправді працює або підробляє (відсутність удома вдень, свідчення сусідів, інші ознаки)	8
7.	Сім'я, що звертається по допомогу, проживає у кілька-сімейному домогосподарстві і може отримувати підтримку від інших членів домогосподарства (члени домогосподарства ділять доходи і витрати): o члени іншої сім'ї непрацездатні o члени іншої сім'ї працюють	2 6
8.	Є підстави вважати, що сім'я отримує допомогу у вигляді грошових коштів (в тому числі, на придбання товарів чи оплату навчання), продуктів харчування та одягу від родичів, що проживають окремо	4
9.	Є підстави вважати, що сім'я отримує допомогу у вигляді грошових коштів від родичів, що працюють за кордоном	6
10.	Є підстави вважати, що сім'я/домогосподарство має незадекларований дохід з інших джерел, не вказаних вище (свідчення сусідів, інші ознаки, які викликають підозру) (у висновках вказати підстави)	4
	А = Сума балів =	

Таблиця 2. Автомобілі та мотоцикли, якими домогосподарство володіє або користується по дорученню¹ (коефіцієнт В)

		Автомобілі, мотоцикли	
		1	2
1.	Вік автомобіля/мотоцикла, обчислений за роком випуску (вік = поточний рік – рік випуску)		
2.	Країна походження марки незалежно від місця збирання (відмітити галочкою): • Україна, країни СНД • інші країни	1 2	1 2
3.	Бал за володіння/користування автомобілем/мотоциклом, визначений за таблицею 2А		
4.	<i>Є свідчення, що автомобіль/мотоцикл передано у користування по дорученню іншим особам, які проживають окремо, тобто автомобіль фактично не використовується у домогосподарстві (відмітити галочкою)*</i>		
5.	<i>Автомобіль/мотоцикл належить іншій сім'ї, що входить до складу домогосподарства, ніж та, що звертається по допомогу (відмітити галочкою)*</i>		
В = сума балів, визначених для кожної одиниці за таблицею 2А =			

*Ці ознаки не впливають на підрахунок балів за володіння автомобілем/мотоциклом, однак можуть служити як додаткова інформація при розгляді справи комісією. При потребі подати додаткові пояснення за цими пунктами це слід зробити у висновках.

Таблиця 2А. Визначення балів за автомобіль

Вік автомобіля / мотоцикла	Країна походження автомобіля (незалежно від місця збирання)	
	Україна, країни СНД*	Інші країни
1	8	8
2	8	8
3	7	8
4	6	8
5	5	7
6	5	7
7	5	7
8	4	6
9	4	6
10	4	6
11	4	5
12	4	5
13	3	4
14	3	4
15	3	4
Понад 15	2	3

* Такі ж бали нараховуються за **володіння мотоциклом** незалежно від країни походження.

¹ У випадку, якщо під час обстеження заявник чесно зізнається, що користується автомобілем, отриманим по дорученню.

Таблиця 3. Товари, які не можуть бути віднесені до товарів першої необхідності (коефіцієнт С)

	Наявні предмети	Бали
1.	Новий, дорогий телевізор (великий плоский екран, явно перевищує базові потреби)	2
2.	Наявність кондиціонера	2
3.	Наявність нового скутера	2
4.	Наявність нового велосипеда, який використовується для розваг	2
5.	Недавній внутрішній частковий (кухня, одна кімната, коридор) ремонт, який явно перевищує базові потреби	3
6.	Недавній внутрішній ремонт всього житла, що явно перевищує базові потреби	8
7.	У зовнішній обробці будинку використані явно дорогі матеріали (дах з черепиці, сучасні облицювальні матеріали і т.д.)	3
	С = сума балів =	

Примітка: базові потреби визначаються як мінімальний набір характеристик житла, що забезпечують тепло і захищеність приміщення від вітру і вологи, а також дозволяють мешканцям упродовж тривалого часу проживати у приміщенні без шкоди для здоров'я. Крім того, ремонт вважається недавнім, якщо він завершений протягом року перед зверненням.

Таблиця 4. Загальний стан житлового приміщення (коефіцієнт D)

	Опис	Бали
1.	Нормальні умови життя. Житло чисте і підтримується в належному стані; меблі можуть бути старими, але охайними (не брудними)	1
2.	Житлове приміщення не підтримується в належному стані. Можна спостерігати наявність своєчасно невіршених питань (бруд, дрібні поломки і т.д.), у приміщенні відсутні необхідні меблі (дитячі ліжечка, кухонний стіл)	2
3.	Житло знаходиться в очевидно занедбаному стані: потерті меблі, явно ігноруються проблеми, які можуть бути вирішені самостійно (цвіль на стінах, протікання водопровідних кранів, тощо)	4
	D = сума балів =	

Примітка: "самостійне вирішення проблем" передбачає фізичну спроможність членів домогосподарства або їх родичів/друзів до ремонту приміщення. У разі, якщо приміщення занедбане, а самостійно вирішити проблеми неможливо, слід відмічати пункт "Житлове приміщення не підтримується в належному стані. Можна спостерігати наявність своєчасно невіршених питань".

Таблиця 5. Невикористані можливості отримання доходу (коефіцієнт Е)

	Опис	Бали
1.	Сім'я / домогосподарство має надмірну житлову площу (додаткове житло) у прийнятному для проживання стані, але не використовує можливостей до здачі кімнати/квартири/будинку в оренду для підвищення доходу (за наявності цілорічного чи сезонного попиту на житло в регіоні)	4
2.	Домогосподарство/сім'я звертається по допомогу повторно, при цьому у складі сім'ї / домогосподарства є незайняті працездатні особи (не зареєстровані у центрі зайнятості, а також зареєстровані, які не отримують допомоги по безробіттю). Водночас, є можливості*: (1) постійного працевлаштування за місцем проживання заявника (2) підробітку за місцем проживання заявника, у тому числі, можливості отримувати дохід від продажу результатів збирання (гриби, ягоди, раки), прийомщикам, на ринку тощо (3) постійного працевлаштування в сусідньому селищі / місті, куди легко дістатися (4) підробітку у сусідньому селищі / місті, куди легко дістатися	8 4 4 2
3.	У складі сім'ї/домогосподарства є непрацюючі працездатні особи, при цьому сім'я /домогосподарство має у власності чи користуванні земельну ділянку, але не обробляє її (цей пункт заповнюється тільки при зверненні по допомогу малозабезпеченим сім'ям)	4
	Е = сума балів =	
	Загалом = А + В + С * D + Е	

* У разі наявності кількох можливостей підвищення доходу одночасно слід обрати ту, за якою домогосподарство отримає більше балів.

Увага! При підрахунку загальної кількості балів суми балів з таблиць 3 (С) та 4 (D) перемножуються.

Коли сума балів більша або дорівнює 8, справа вважається підозрілою і повинна передаватися для розгляду на комісії.

Загальні коментарі соціального інспектора щодо побутових умов домогосподарства або наявності соціальних проблем у сім'ї (очевидні проблеми з алкоголем, недостатня увага дітям і т.д.), а також ознак, не перелічених у додатку до акту, які можуть вказувати на наявність незадекларованого доходу

Дата проведення обстеження _____ 20__ р.

Коментарі та інструкції щодо заповнення додатку до акту обстеження умов життя домогосподарств

В рамках пілотного проекту з удосконалення роботи соціальних інспекторів розроблено додаток до Акту обстеження матеріально-побутових умов сім'ї. Мета розробки додатку – формалізувати результати обстеження умов життя заявників та надати якісним характеристикам, що спостерігаються під час обстеження, кількісного виміру. Застосування акту передбачає, що в результаті обстеження кожне домогосподарство отримає певну кількість балів, за сумою яких воно належатиме до підозрілих або не підозрілих. **При перевищенні певного порогу балів, наразі визначеного як 8, справа вважається підозрілою і повинна передаватися на розгляд комісії, незалежно від того, чи звернення по допомогу відбулося на загальних підставах, чи як виняток (через комісію).**

Метою використання додатку до Акту обстеження умов життя заявників є:

- 1) виявлення випадків надання неповної/недостовірної інформації про доходи домогосподарства (ДГ)²;
- 2) виявлення нецільового використання наданих державою ресурсів;
- 3) оцінка зусиль заявника щодо поліпшення свого матеріального стану власними зусиллями;
- 4) формалізація інформації, отриманої під час обстеження.

У випадках, коли за результатами непрямої оцінки доходу надано рекомендації до проведення обстеження матеріально-побутових умов, працівники УПСЗН готують для соціального інспектора додаток до Акту, а саме: вписують номер особової справи, розміри декларованого і оціненого доходів ДГ, а також кількість осіб у сім'ї / ДГ. У випадку комісійних справ, наскільки дозволяє час, слід також провести оцінку доходу і заповнити відповідні рядки додатку до Акту перед виходом на обстеження.

Додаток побудовано наступним чином. На початку додатку містяться питання про задекларований/оцінений дохід заявника та про склад його сім'ї/домогосподарства. Питання про кількість осіб у сім'ї/домогосподарстві заявника спрямовані на виявлення кількасімейних ДГ у тому випадку, коли по допомогу звертається сім'я. Рядок «Кількість осіб у ДГ за анкетною / за фактом проживання» дозволяє зафіксувати випадки розбіжності між даними, вказаними в анкеті, дані з якої використовуються для непрямої оцінки доходу, та фактичною кількістю проживаючих. При таких розбіжностях оцінений за допомогою моделі дохід швидше за все буде некоректним через надання неправдивих даних при заповненні анкети.

Таблиця 1 покликана допомогти зафіксувати випадки отримання заявником або членами його сім'ї/ДГ додаткового доходу, який не був задекларований. У цій таблиці відмітки робляться тоді, коли певне твердження відповідає побаченому під час обстеження, виявленому під час розмови із заявником / членами його сім'ї / сусідами, або якщо в соціального інспектора є підстави підозрювати такі факти. Останній рядок таблиці ("Є підстави вважати, що сім'я/домогосподарство має незадекларований дохід з інших джерел, не вказаних вище (свідчення сусідів, інші ознаки, які викликають підозру)" дозволяє соціальному інспектору врахувати нетипові можливості отримання доходу, при цьому *слід описати такі можливості у висновках.*

² Домогосподарство – це сукупність осіб (або одна особа), які спільно проживають в одному житловому приміщенні (або його частині), ведуть спільне господарство, мають спільні витрати на утримання житла, харчування тощо

Соціальні інспектори є практично одностайними у тому, що наявність автомобіля є певним показником добробуту домогосподарства. Відобразити це покликана **таблиця 2**, що присвячена автомобілям та мотоциклам, якими володіють члени сім'ї/ДГ. У цій таблиці слід вказувати *автомобілі, які*:

a. є власністю членів сім'ї або ДГ або

b. отримані ДГ у користування по дорученню, і члени ДГ чесно зізнаються, що користуються таким автомобілем. Це дозволить справедливіше нараховувати бали за автомобіль для чесних заявників (незадекларований автомобіль, виявлений соцінспектором при обстеженні, приносить домогосподарству 8 балів за таблицею 1, п. 4, що автоматично означає передачу справи на комісію, тоді як за таблицею 2 кількість балів за такий же автомобіль може бути меншою). При цьому слід мати на увазі, що у разі, якщо ДГ визнає, що володіє/користується двома автомобілями, які можуть як формально належати його членам, так і не належати, справа повинна передаватися на комісію незалежно від кількості балів, отриманих за таблицею 2.

У таблиці 2 не слід вказувати автомобілі, які отримані у користування по дорученню і про використання яких члени ДГ не зізнаються (у разі наявності підозри про використання таких автомобілів слід відмічати відповідний рядок у таблиці 1).

Кількість балів за володіння автомобілем / мотоциклом (або користування ним по дорученню, як описано вище у п. b) залежить від таких його характеристик, як вік та країна походження. Вік визначається як різниця між поточним роком та роком випуску автомобіля/мотоцикла. При цьому більшу кількість балів отримуватимуть новіші авто іноземного виробництва, тобто ті авто, які є дорожчими. Бали за володіння мотоциклом нараховуються як за володіння автомобілем вітчизняного виробництва.

У випадку, якщо є свідчення, що автомобіль/мотоцикл передано у користування по дорученню іншим особам, які проживають окремо, тобто автомобіль/мотоцикл у домогосподарстві не використовується, або якщо автомобіль/мотоцикл належить іншій сім'ї, що входить до складу домогосподарства, ніж та, що звертається по допомогу, слід відмітити відповідний рядок таблиці 2 галочкою. Хоча ці ознаки не впливають на підрахунок балів за володіння автомобілем/мотоциклом, вони можуть служити як додаткова інформація у разі розгляду справи комісією.

Таблиця 3 присвячена здебільшого новим товарам, які не можуть бути віднесені до товарів першої необхідності та наявні у ДГ. Хоча такі товари не можуть бути джерелом додаткового доходу, їх наявність може свідчити про нераціональне використання власних коштів ДГ (у випадку нужденності ДГ) або нецільове використання наданої раніше допомоги.

Основна мета цієї таблиці – виявлення тих заявників, які можуть дозволити собі додатковий рівень комфорту, але звертаються за державною допомогою, і тих, хто має всі підстави для отримання допомоги, але нерозумно витрачає отримані кошти. Ще одним важливим і легко спостережуваним показником є недавно зроблений ремонт, що перевищує базові потреби. При цьому *базові потреби* визначаються як мінімальний набір характеристик житла, що забезпечують тепло і захищеність приміщення від вітру і вологи, а також дозволяють мешканцям упродовж тривалого часу проживати у приміщенні без шкоди для здоров'я. Крім того, *ремонт вважається недавнім*, якщо він завершений протягом року перед зверненням.

Таблиця 4 описує загальний стан житлового приміщення. Розрахунок коефіцієнта за підсумком таблиці базується на тому, що заявник не може бути звинувачений в поганих умовах життя, оскільки ці умови можуть бути наслідком дійсно низьких доходів. Погані побутові умови життя заявника можуть бути прийняті до уваги лише у поєднанні з наявністю деяких нещодавно придбаних товарів, які не можуть бути віднесені до товарів

першої необхідності (таблиця 3), оскільки цей факт свідчить про нецільове використання отриманої допомоги. Саме тому передбачено *перемноження балів, розрахованих за таблицями 3 та 4.*

Таблиця 5 присвячена невикористаним можливостям отримання доходу. У разі, коли сім'я має додаткове житло у придатному до здачі в оренду стані, але не отримує від нього доходу при наявності попиту на житло, або безробітний/непрацюючий працездатний член сім'ї заявника не використовує наявних можливостей працевлаштування/підробітку, ДГ за цією таблицею нараховуються бали. Слід зауважити, що стосовно одного житла чи одного непрацюючого працездатного бали можуть нараховуватися або за таблицею 1, п. 2 та 6 (є підозра про здавання житла в оренду / зайнятість непрацюючого працездатного), або за таблицею 5, п. 1 та 2 (житло не здається в оренду / непрацюючий працездатний нічого не робить для поліпшення добробуту, хоча такі можливості є). Передбачається, що при наявності в певного заявника кількох можливостей підвищення доходу шляхом пошуку роботи/підробітку одночасно, слід обрати ту, за якою домогосподарство отримає більше балів.

Наприкінці додатку до акту обстеження є спеціально відведене місце для критичних та інших зауважень соціальних інспекторів, як щодо побачених особливостей проживання ДГ, так і щодо будови, наповнення та бальних оцінок, що містяться у додатку до акту обстеження матеріально-побутових умов проживання сім'ї/ДГ заявника.